

Заједница матичних библиотека Србије
Београд, Скерлићева 1

Извештај о раду за 2009. годину

децембар 2009.

Садржај

1. Делатност Заједнице матичних библиотека Србије	стр. 3
2. Стручне теме разматране на седницама Скупштине Заједнице	стр. 3-4
3. Стручни скуп Заједнице	
3.1 Организација годишњег стручно-научног скупа <i>Библионет 2009</i>	стр. 4-5
3.2 Организација редовног годишњег стручно-научног скупа <i>Библионет 2010</i>	стр. 5
4. Акција библиотека граду – град библиотеци.....	стр. 5-6
5. Одржавање веб презентације <i>Заједнице матичних библиотека Србије</i>	стр. 6
6.Сарадња са другим организацијама и институцијама	
6.1 Сарадња са IFLA-ом.....	стр. 7
6.2 Сарадња са Библиотекарским друштвом Србије.....	стр. 7
7. Иновирање подзаконских аката који уређују област полагања стручних испита и област стицања стручних звања у библиотечко-информационој делатности.....	стр. 7-8
8. Награде Заједнице матичних библиотека Србије	
8.1 НаградаЂура Даничић.....	стр. 8
8.2 Награде за најбољи пројекат библиотека у Србији 2006-2009.....	стр. 8
8.3 Награде за најбољи постер Библионета 2009.....	стр. 8
11. Разно.....	стр. 8-9

1. Делатност Заједнице матичних библиотека Србије

Заједница матичних библиотека Србије, асоцијација основана у циљу изграђивања јединственог библиотечко-информационог система, унапређивања остваривања матичних функција и матичности у библиотекарству, као и унапређивања библиотечко-информационе делатности у библиотекарству у Републици Србији, у 2009. години ангажовала се на остваривању наведених функција као основном оквиру своје делатности.

Конципирана као на демократским начелима и сарадњи заснован одбор директора, Скупштина Заједнице стара се о остваривању заједничких интереса свих региона у области библиотечко-информационе делатности у које спадају: изградња јединственог библиотечко-информационог система у Србији; унапређивање остваривања матичних функција и матичности у библиотекарству; унапређивање управљања и пословања у библиотекама; израда предлога законских и подзаконских аката из области библиотечко-информационе делатности; координација обједињене набавке публикација; унапређивање статуса библиотека и промоција библиотекарства; примена савремених технологија у библиотекарству; унапређивање положаја књиге и културе читања; сарадња са издавачима и утицај на издавачку политику; оставривање заједничких пројеката у библиотечко-информационој делатности; побољшање материјалног и статусног положаја библиотека и унапређивање пословања библиотека; оставривање међународне и регионалне сарадње; додељивање награда и признања.

У 2009. години *Заједница матичних библиотека Србије* одржала је укупно три седнице на којима је разматрала стручне анализе настале на основу праћења стања, потреба и услова рада у библиотечкој делатности; ангажовала се на организацији трећег стручно-научног скупа *Библионет*; на изради каталога пројеката и каталога постера презентованих на Библионету 2009., на организацији наредног стручно-научног скупа *Библионет 2010.*, на организацији састанка директора матичних библиотека Србије са надлежним градоначелницима, министрима у Влади РС и покрајинским секретаром за културу АП Војводине, на сарадњи са Међународном федерацијом библиотечких удружења и институција; на укључивању јавних библиотека у пројекат *Дигитална библиотека Србије*; на организацији редовног годишњег откупа књига Министарства културе Републике Србије за мрежу јавних библиотека, на иновирању законских, подзаконских и других аката, као и другим текућим активностима.

2. Стручне теме разматране на седницама Скупштине Заједнице

Седнице Скупштине Заједнице замишљене су као прилика за упознавање руководилаца матичних библиотека са актуелним стањем библиотекарства у Србији и са конкретним питањима и проблемима са којима се библиотеке сусрећу у свом текућем раду, али и као могућност размене знања и искустава о савременим кретањима у струци, посебно о онима која још увек нису нашла своје место у пракси савременог српског библиотекарства.

Заједница матичних библиотека Србије у 2009. години је разматрала следеће стручне теме:

1. Фондови стручне литературе у библиотекама у Републици Србији
2. Пројекат Српске ретроспективне библиографије
3. Српски цитатни индекс
4. Нормативне базе података
5. Ебарт база новинских чланака

Излагачи на седницама били су: МА Драгана Грујић, Народна библиотека Србије, мр Биљана Косановић, Народна библиотека Србије, Милорад Вучковић, Народна библиотека Србије, Весна Јовановић, Народна библиотека Србије, мр Здравка Радуловић, Народна библиотека Србије, Предраг Ђукић, Библиотека града Београда.

3. Стручни скуп Заједнице

3.1 Организација годишњег стручно-научног скупа *Библионет 2009.*

Библионет је редовна годишња научна и стручна манифестација из области библиотечко-информационе делатности Републике Србије, чији је задатак промоција делатности матичних библиотека организованих у *Заједницу матичних библиотека Србије* и афирмација научно-истраживачког и стручног рада у библиотечко-информационој делатности Републике Србије.

У 2009. години, *Заједница матичних библиотека Србије* усвојила је концепцију трећег *Библионета*, као и његову тему: Најбољи пројекти библиотека у Србији 2006-2009. Домаћин у 2009. години била је Градска библиотека *Карло Бијелицки* из Сомбора.

На трећем *Библионету* који Заједница организује, представљено је десет најбољих пројеката српских библиотека реализованих у периоду од 2006-2009. године, односно пројеката чија је реализација још увек у току. Поменутих десет пројеката изабрано је између тридесет пријављених за учешће на овогодишњем скупу.

На скупу су представљени пројекти библиотека који се односе на дигитализацију библиотечке грађе, формирање архива звучних записа у библиотекама, обнављање рада огранака, као и посебне активности библиотека у вези са анимирањем ромске популације за читањем и коришћењем библиотеке, као и радови који су садржали примере из непосредног искуства у стручном раду са децом предшколског и школског узраста, као и са децом ометеном у развоју.

Дискусије су органзоване након сваке презентације пројекта, са циљем да се продубљено, проблемски и критички анализирају представљене идеје, а највећим постигнућем овогодишњег скупа у односу на претходне може се сматрати видно нарасла отвореност библиотекара да са колегама поделе своја искуства и проблеме.

Оценивши да би, у складу са хетерогеношћу радова, било тешко утврдити јединствен и правичан критеријум на основу кога би се за најбољи пројекат, односно постер *Библионета 2009* изабрао само по један лауреат, стручни жири који је имао задатак да изабере најбољи пројекат и најбољи постер *Библионета 2009.*, је донео једногласну одлуку да у обе категорије додели по две равноправне прве награде.

У категорији пројекта награда се додељује за:

- најбољи пројекат у целини, посматрано у односу на његову актуелност, целовитост и применљивост у другим библиотекама, и
- најбољи пројекат чија је главна карактеристика иновативна идеја.

По оцени стручног жирија, прва награда за најбољи пројекат у целини додељена је Градској библиотеци *Владислав Петковић-Дис* из Чачка за пројекат *Дигитална библиотека 2006-2008: развој, резултати и перспектива дигитализације у Градској библиотеци Владислав Петковић-Дис* и Градској библиотеци из Новог Сада за *Пројекат за инклузију Рома: библиотека је право место и за мене, зар не?*

За најбољу идеју за пројекат прва награда једногласно је додељена Библиотеци града Београда за пројекат *Тајна*.

У категорији постер презентације награда се додељује за:

- визуелно најупечатљивији и естетски најуспелији постер који језгровитом комбинацијом садржаја и начина на који је он представљен преноси

јавности поруку која промовише књигу, библиотеку, читање и коришћење електронских медија;

- постер који на занимљив, професионалан и допадљив начин јасно и концизно преноси поруку неког конкретног пројекта који представља.

За најбољи постер опште поруке која преноси идеју популарисања књиге и читања, стручни жири једногласно је прогласио постер *Књига*, Градске библиотеке *Карло Бијелицки* из Сомбора.

За најбољи постер који преноси идеју конкретног пројекта жири је једногласно прогласио постер *Краљevo чита*, Народне библиотеке *Стефан Првовенчани* из Краљева.

Све представљене презентације пројеката, као и постер презентације доступне су у електронској форми на адреси <http://zajednica.nb.rs/scc/izdanja-sa-bibliioneta.html>

У жељи да развија и унапређује концепцију свог годишњег скупа, Заједница је припремила упитник за евалуацију Библионета 2009. Највећи број присутних скуп је оценио као успешан, добијене информације као корисне, а презентације као претежно јасне и разумљиве. Дате су и бројне сугестије у вези са темама будућих стручних скупова Заједнице.

У оквиру дела програма у коме је, као и претходних година, представљена књига из савремене продукције литературе из области библиотечно-информационе делатности, о књизи *Унапређивање библиотечких услуга за особе са инвалидитетом* говориле су Драгана Милуновић и Недељка Ложајић из Народне библиотеке Србије, као и Јасна Неговановић из Библиотеке Покрајинског савеза слепих Војводине.

У оквиру пратећег дела програма, представљена је овогодишња НИИ-ова књига године, а гости су били Владимир Пиштало, аутор и Ненад Шапоња, издавач који су говорили о књизи *Тесла, портрет међу маскама*. Приказана је и представа *Буба у уху* Народног позоришта у Сомбору, организован је музички програм сомборских тамбураша, обилазак Галерије Милан Коњовић, Српске читаонице у Сомбору, као и Градске библиотеке *Карло Бијелицки*.

3.2 Организација редовног годишњег стручно-научног скупа *Библионет 2010*.

Скупштина *Заједнице* усвојила је основне програмске компоненте наредног стручно-научног скупа *Библионет 2010*.

Именован је Организациони одбор у саставу:

1. Мир Вуксановић, председник
2. Беба Станковић, директор библиотеке домаћина скупа
3. Драгана Милуновић, Народна библиотека Србије, секретар Заједнице

4. Акција библиотека граду – град библиотеци

У 2009. години у свечаној сали Скупштине града Београда одржан је састанак градоначелника у седиштима округа у Републици Србији и директора матичних библиотека Србије, са министром културе у Влади Републике Србије господином Небојшом Брадићем, замеником секретара за културу АП Војводине, господином Радославом Петковићем и градоначелником Београда, господином Драганом Ђиласом.

Састанак су иницирале Народна библиотека Србије и Заједница матичних библиотека Србије ради упознавања високих државних функционера надлежних за област културе и водећих личности локалне самоуправе са проблемима у раду јавних библиотека у Републици Србији.

Домаћин скупа био је град Београд, као главни град Републике Србије и град са дугом и богатом традицијом у библиотекарству.

Суорганизатори овог скупа били су министар културе, господин Небојша Брадић и директор Народне библиотеке Србије и председник Заједнице матичних библиотека Србије, Сретен Угричић.

Централни догађај скупа био је усвајање Декларације о унапређивању сарадње јавних библиотека и локалних самоуправа у Републици Србији коју су, у име присутних, потписали господин Небојша Брадић, министар за културу, господин Станислав Петковић, заменик покрајинског секретара за културу, господин Драган Ђилас, градоначелник Београда и господин Сретен Угричић, директор Народне библиотеке Србије и председник Заједнице матичних библиотека Србије.

На састанку је представљено актуелно стање услова за рад у јавним библиотекама Србије у периоду од 2000-2007. године, као и резултати рада које библиотеке остварују. Посебан акценат стављен је на недовољност и неадекватност простора у којима библиотеке организују своју делатност, као и на недовољну и несистематску набавку књига за чије обезбеђивање су надлежни њихови оснивачи. Истакнути су узорни, али и мање узорни примери и праксе и указано на неопходност доследног спровођења прописа у области библиотекарства.

У складу са слоганом скупа *Библиотека граду - град библиотеци*, на састанку је посвећена посебна пажња питањима неискоришћених могућности за сарадњу.

Заједнички закључак учесника скупа је да састанак 30 градоначелника највећих градова у Србији и 30 директора матичних библиотека из свих округа представља значајан покушај да се на највишем нивоу започне комуникација између свих учесника одговорних како за неометано одвијање процеса рада у библиотекама, тако и за њихов даљи развој и унапређење.

Скуп је оцењен као јединствена прилика за неке стратешке одлуке и битне помаке у приступу и начину деловања који би гарантовали резултате на добробит грађана широм Србије.

У обраћањима представника локалне самоуправе, као и представника директора библиотека, закључено је и да постоје значајне неискоришћене могућности за плодотворнији однос и сарадњу, као и чињеница да за њом обострано постоје и шансе и потребе и мотиви. Указано је на значај планирања систематске промоције културе читања, предлагања иновативних програма и услуга, а библиотека је оцењена као институција која има велики и нарастајући значај, улогу и одговорност за ширење писмености и знања уопште.

5. Одржавање веб презентације Заједнице матичних библиотека Србије

У 2009. години у сарадњи са предузећем Massvision из Београда и Народном библиотеком Србије, осмишљена је и постављена веб презентација Заједнице.

Веб презентација Заједнице редовно је ажурирана и допуњавана информацијама из текућег рада, као и информацијама у вези са радом библиотека чланица.

6. Сарадња са другим организацијама и институцијама

6.1 Сарадња са IFLA-ом

Остварен је низ контаката са седиштем IFLA -е и примљени су редовни материјали које IFLA доставља библиотекама чланицама. Редовно су примане све информације са мејлинг листа на које је Заједница пријављена, о чему је Скупштина Заједнице редовно информисана током године.

Директор библиотеке домаћина Библионета 2009., уз председника Заједнице, као и већи број библиотекара из Србије, присуствовала је светском конгресу библиотекарства одржаном у Милану.

6.2 Сарадња са Библиотекарским друштвом Србије

6.2.1 Стандарди за јавне библиотеке у Србији

Поводом стављања на јавну расправу Нацрта Стандарда за јавне библиотеке у Србији које је израдило Библиотекарско друштво Србије, *Заједница матичних библиотека Србије* је заузела став да је неопходно да се такви стандарди претходно пропишу изменама и допунама *Закона о библиотечкој делатности* као подзаконски акт којим би се ближе утврдили услови за рад у библиотекама. Стандарди услова за рад у виду подзаконског акта представљају једини начин да се оснивачи обавезу на обезбеђивање неопходних минималних услова за рад у јавним библиотекама. С обзиром на значај наведене иницијативе, Скупштина Заједнице је мишљења да њени носиоци треба да буду релевантни субјекти стручне библиотекарске заједнице у Србији и то: Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске, Библиотекарско друштво Србије и Заједница матичних библиотека Србије.

Заједница је именовала Радну групу у саставу: Ђурђевка Јарић, Градска библиотека Панчево и Томислав Кењић, Народна библиотека Вук Караџић, Крагујевац, која је, уз радне групе Народне библиотеке Србије и Библиотеке Матице српске, радила на изменама и допунама текста стандарда које је понудило Библиотекарско друштво Србије. Коначни текст стандарда за јавне библиотеке у Србији у 2009. години усвојили су управни одбори свих наведених институција и организација.

6.2.2 Смернице за специјалне библиотеке

На иницијативу Библиотекарског друштва Србије, покренута је иницијатива за доношењем Смерница за специјалне библиотеке у Србији. На изради текста Смерница учествовала је и Заједница матичних библиотека Србије, а његово усвајање предвиђено је за почетак 2010. године.

7. Иновирање подзаконских аката који уређују област полагања стручних испита и област стицања стручних звања у библиотечко-информационој делатности

Управни одбор Заједнице именовано је радне групе за иновирање подзаконских аката који уређују област стицања стручних звања, као и полагања стручних испита у библиотечко-информационој делатности. Нацрти правилника који регулишу поменуте области, након довршавања њиховог радног текста, директор Народне библиотеке Србије доставио је Министарству културе Републике Србије на одобравање и усвајање.

8. Иновирање законске регулативе у области библиотекарства

У 2009. години обновљена је иницијатива за доношењем новог посебног закона који уређује област библиотечке делатности. Уз чврсто наглашавање става да начин рада који подразумева учешће свих релевантних институција, односно тела српског библиотекарства представља пример добре праксе са којим треба наставити и убудуће, Скупштина Заједнице је донела одлуку да са својим представницима учествује и у изради новог Закона о библиотечко-информационој делатности. У радној групи за израду новог гранског закона о библиотекарству поред представника НБС, БМС, БДС и ЗМБС биће заступљени

и представници Министарства културе РС, а Заједницу ће представљати Јасмина Нинков, директор Библиотеке града Београда и Соња Вељковић, директор Народне библиотеке Крушевац.

9. Награде Заједнице матичних библиотека Србије

9.1 Награда Ђура Даничић

Скупштина *Заједнице матичних библиотека Србије* усвојила је измене и допуне Правилника о Награди *Ђура Даничић*, која се додељује појединцу за целокупан допринос библиотекарству и култури Србије једном годишње и састоји се од повеље и новчаног износа у висини од 80.000,00 динара.

У 2009. години награда је додељена по први пут, Миру Вуксановићу, књижевнику и управнику Библиотеке Матице српске.

9.2 Награде за најбољи пројекат библиотека у Србији 2006-2009

У оквиру стручно-научног скупа Библионет 2009. додељене су награде за најбољи пројекат и то Градској библиотеци *Владислав Петковић-Дис* из Чачка за пројекат *Дигитална библиотека 2006-2008: развој, резултати и перспектива дигитализације у Градској библиотеци Владислав Петковић-Дис* и Градској библиотеци из Новог Сада за *Пројекат за инклузију Рома: библиотека је право место и за мене, зар не?*

За најбољу идеју за пројекат прва награда једногласно је додељена Библиотеци града Београда за пројекат *Тајна*.

9.3 Награде за најбољи постер Библионета 2009.

У категорији постер презентације на Библионету 2009. награда је додељена за:

- визуелно најупечатљивији и естетски најуспелији постер који језгровитом комбинацијом садржаја и начина на који је он представљен преноси јавности поруку која промовише књигу, библиотеку, читање и коришћење електронских медија;

- постер који на занимљив, професионалан и допадљив начин јасно и концизно преноси поруку неког конкретног пројекта који представља.

За најбољи постер опште поруке која преноси идеју популарисања књиге и читања, стручни жири једногласно је прогласио постер *Књига*, Градске библиотеке *Карло Бијелицки* из Сомбора.

За најбољи постер који преноси идеју конкретног пројекта жири је једногласно прогласио постер *Краљevo чита*, Народне библиотеке *Стефан Првовенчани* из Краљева.

Све представљене презентације пројеката, као и постер презентације доступне су у електронској форми на адреси <http://zajednica.nb.rs/scc/izdanja-sa-biblioneta.html>

10. Разно

Скупштина *Заједнице* расправљала је о текућим питањима у вези са:

- Подршком Министарства културе Републике Србије пројекту Виртуелна библиотека Србије;
- Новом моделу редовног годишњег откупа књига Министарства културе Републике Србије за мрежу јавних библиотека;

- Откupu публикација из области друштвених и хуманистичких наука у организацији Фонда за отворено друштво и Народне библиотеке Србије;
- Редовној годишњој конференцији ИФЛА-е;
- Новом Закону о култури.

Председник

Сретен Угричић